

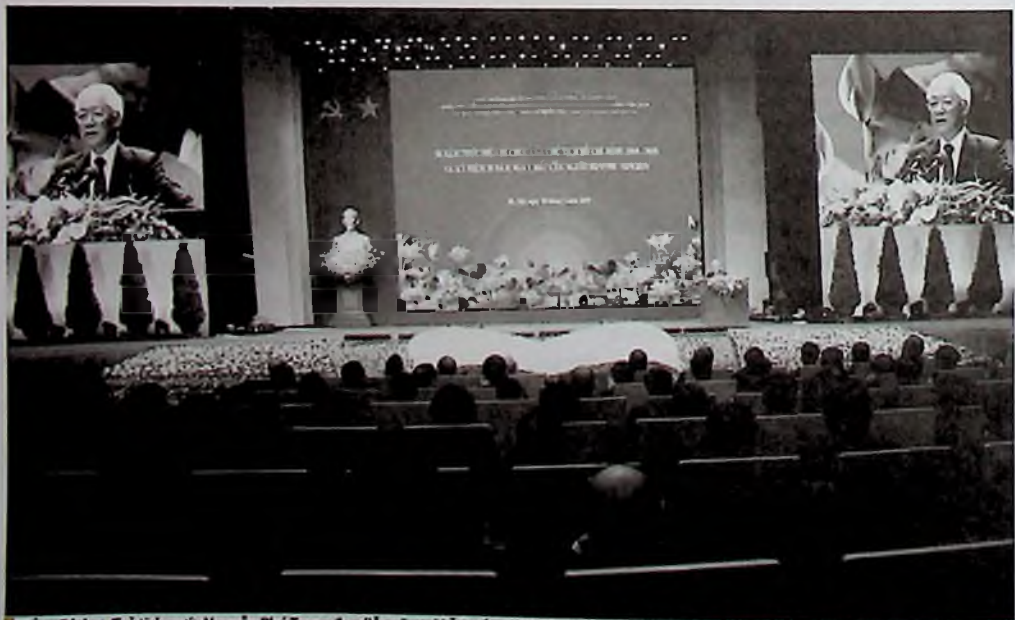
QUÁN TRIỆT DI CHỨC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH TRONG THỰC HIỆN VĂN HÓA TRƯỜNG ĐẢNG HIỆN NAY

PGS, TS HOÀNG PHÚC LÂM

Phó Bí thư Thường trực Đảng ủy Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong *Di chúc* của Người mang giá trị cách mạng, khoa học, nhân văn và thực tiễn sâu sắc. Đối với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh và các trường chính trị tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, những giá trị đó có ý nghĩa to lớn không chỉ đối với công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, mà còn đối với việc xây dựng, giữ gìn và phát triển văn hóa Trường Đảng hiện nay. Để thực hiện được trách nhiệm to lớn của Trường Đảng đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp cách mạng, mỗi cán bộ, đảng viên phải không ngừng nêu gương sáng trong giảng dạy, nghiên cứu, học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Từ khóa: Di chúc Hồ Chí Minh; xây dựng văn hóa Trường Đảng

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng đọc diễn văn tại Lễ Quốc gia 50 năm thực hiện Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh (1969 - 2019) và kỷ niệm 50 năm Ngày mất của Người (2-9-1969 - 2-9-2019)

1. Sự cần thiết phải vận dụng giá trị của bản *Di chúc* vào xây dựng văn hóa Trường Đảng

Tháng 5-1965, Chủ tịch Hồ Chí Minh bắt đầu viết *Di chúc*, đúng dịp Người 75 tuổi; và từ đó đến năm 1969, Người nhiều lần bổ sung, sửa chữa. Người viết *Di chúc* để lại cho toàn Đảng, toàn dân, toàn quân phong khí “sẽ đi gặp cụ Các Mác, cụ Lênin và các bậc cách mạng đàn anh khác”¹. Bản *Di chúc* là sự kết tinh của tư tưởng, đạo đức, phong cách của một vĩ nhân, anh hùng giải phóng dân tộc, nhà văn hóa kiệt xuất, chứa đựng giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc. Đây là một trong những “bảo vật quốc gia”, được Đảng, nhân dân gìn giữ, học tập và làm theo.

Năm mươi năm qua, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh² và hệ thống các trường chính trị tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã luôn nỗ lực thực hiện những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong *Di chúc* vào việc xây dựng, phát triển và khẳng định vị trí, vai trò rất quan trọng của Học viện trong đời sống chính trị của đất nước; đặc biệt là đào tạo, bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo, quản lý chủ chốt của Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị, trong đó có xây dựng văn hóa Trường Đảng-bản sắc đặc trưng riêng có của Trường Đảng.

Trường Đảng-Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh là trung tâm quốc gia đào tạo, bồi dưỡng các cán bộ lãnh đạo, quản lý trung, cao cấp, cán bộ khoa học lý luận chính trị của hệ thống chính trị; là trung tâm quốc gia nghiên cứu khoa học lý luận Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, các khoa học chính trị, khoa học lãnh đạo, quản lý. Trường Đảng còn có nhiệm vụ hợp tác quốc tế trong đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, nghiên cứu khoa học; thực hiện xuất bản các ấn phẩm phục vụ nhiệm vụ chính trị; thực hiện một số nhiệm vụ được Bộ Chính trị, Ban Bí thư và Chính phủ giao, như: đào tạo đại học và sau đại

học thuộc lĩnh vực đào tạo của Học viện, quản lý, cấp văn bằng, chứng chỉ thuộc lĩnh vực đào tạo, bồi dưỡng của Học viện theo quy định của Đảng và Nhà nước, thực hiện các nhiệm vụ khác do Bộ Chính trị, Ban Bí thư và Chính phủ giao³.

Trường Đảng là môi trường đặc thù, quan trọng, trong đó người đảng viên-học viên không những được nâng cao trình độ học vấn và văn hóa, mà còn là môi trường tu dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống, hoàn thiện nhân cách. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng”⁴ và Trường Đảng “là một trường học để đào tạo những chiến sĩ tiên tiến phấn đấu cho sự nghiệp của giai cấp vô sản”⁵. Cán bộ, đảng viên Trường Đảng tích cực học tập và thực hành tư tưởng “cần kiệm liêm chính, chí công vô tư”, vừa lồng ghép giáo dục tư tưởng đó trong công tác huấn luyện cán bộ cho Đảng.

Việc xây dựng văn hóa Trường Đảng theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh góp phần giúp mỗi cán bộ, công chức, viên chức, học viên nhận thức rõ hơn, sâu sắc hơn chức năng, nhiệm vụ của Học viện và trách nhiệm của bản thân, đề nỗ lực phấn đấu hoàn thành chức trách, nhiệm vụ của cá nhân, qua đó góp phần vào thành tựu chung của Học viện trong từng giai đoạn cách mạng. Do đó, có thể khẳng định rất cần xây dựng văn hóa Trường Đảng xuất phát từ những giá trị văn hóa bền vững, ổn định, có sức lan tỏa của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

2. Chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong *Di chúc* về xây dựng đạo đức, phong cách cho cán bộ, đảng viên Trường Đảng

Hồ Chí Minh quan niệm đạo đức là nền tảng và là sức mạnh của người cách mạng, coi đó là cái gốc của cây, ngọn nguồn của sông của suối, “Người cách mạng phải có *đạo đức cách mạng*

làm nền tảng, mới hoàn thành được nhiệm vụ cách mạng vẻ vang⁶ vì sự nghiệp độc lập dân tộc và CNXH. *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh chứa đựng các giá trị cốt lõi của đạo đức cách mạng: cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, đoàn kết, yêu thương đồng chí, tinh thần cống hiến cho sự nghiệp cách mạng của dân tộc.

Trong điều kiện Đảng cầm quyền, Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu cán bộ, đảng viên phải không ngừng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. “Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần *đạo đức cách mạng*, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đày tớ thật trung thành của nhân dân”⁷.

Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: *Cần* tức là lao động cần cù, siêng năng; lao động có kế hoạch, sáng tạo, có năng suất cao; lao động với tinh thần tự lực cánh sinh, không lười biếng, không ỷ lại, không dựa dẫm, lao động là nghĩa vụ thiêng liêng, là nguồn sống, nguồn hạnh phúc của mỗi người.

Kiệm tức là tiết kiệm sức lao động, tiết kiệm thì giờ, tiết kiệm tiền của của dân, của nước, của bản thân mình; phải tiết kiệm từ cái to đến cái nhỏ, nhiều cái nhỏ cộng lại thành cái to; “không xa xỉ, không hoang phí, không bừa bãi”⁸, không phô trương hình thức, không liên hoan, chè chén lu bù.

Liêm tức là luôn luôn tôn trọng giữ gìn của công và của dân, “không xâm phạm một đồng xu, hạt thóc của Nhà nước, của nhân dân”⁹, phải “trong sạch, không tham lam”¹⁰, “Không tham địa vị. Không tham tiền tài. Không tham sung sướng. Không ham người tặng bốc mình. Vì vậy mà quang minh chính đại, không bao giờ hủ hoá”¹¹.

Chính “nghĩa là không tà, nghĩa là thẳng thắn, đúng đắn”¹². Đối với mình: không tự cao, tự đại, luôn chịu khó học tập cầu tiến bộ, luôn tự kiểm

điểm để phát triển điều hay, sửa đổi điều dở của bản thân mình. Đối với người: không nịnh hót người trên, không xem khinh người dưới, luôn giữ thái độ chân thành, khiêm tốn, đoàn kết thật thà, không dối trá, lừa lọc. Đối với việc: đề việc công lên trên, lên trước việc tư, việc nhà.

Chí công vô tư, Hồ Chí Minh nói: “Đem lòng chí công vô tư mà đối với người, với việc”¹³, “khi làm bất kỳ việc gì cũng đừng nghĩ đến mình trước”¹⁴, “khi hưởng thụ thì mình nên đi sau”¹⁵, phải “lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ”¹⁶.

Bên cạnh việc yêu cầu cán bộ, đảng viên phải rèn luyện, tu dưỡng các phẩm chất cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, Chủ tịch Hồ Chí Minh đòi hỏi cán bộ, đảng viên giữ gìn, coi trọng sự đoàn kết, nhất trí trong Đảng. “*Đoàn kết* là một truyền thống cực kỳ quý báu của Đảng và của dân ta. Các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần phải giữ sự đoàn kết nhất trí của Đảng như giữ gìn con ngươi của mắt mình”¹⁷.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đề cao vai trò của thực hành dân chủ rộng rãi, yêu cầu thường xuyên, nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình trong Đảng, coi đây là cách thức tốt nhất để thực hiện đoàn kết, thống nhất trong Đảng. “Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên nghiêm chỉnh *tự phê bình và phê bình* là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của Đảng. Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”¹⁸.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã cống hiến trọn cuộc đời cho sự nghiệp cách mạng, cho Đảng và đất nước, “hết lòng hết sức phục vụ Tổ quốc, phục vụ cách mạng, phục vụ nhân dân”¹⁹. Cán bộ, đảng viên cần phải học tập, làm theo tấm gương của Người.

3. Xây dựng văn hóa Trường Đảng theo chỉ dẫn trong *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Trước hết, xây dựng quy định văn hóa Trường Đảng của Học viện.

Để xây dựng và nâng cao chất lượng văn hóa Trường Đảng, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh cần thực hiện đồng bộ nhiều biện pháp, trong đó việc xây dựng quy định trực tiếp điều chỉnh công tác này là hết sức cần thiết, tạo cơ sở pháp lý cho việc thực hiện và kiểm soát quá trình thực hiện trong thực tế. Việc xây dựng văn hóa Trường Đảng sẽ định hình và thừa nhận chính thức các yếu tố cấu thành văn hóa Trường Đảng, từ đó triển khai thành các hoạt động cụ thể. Quy định về văn hóa Trường Đảng sẽ hình thành các chuẩn mực bắt buộc trong ứng xử của cán bộ, công chức, viên chức và học viên, từ đó tạo thành nền nếp, thói quen trong thực hiện²⁰. Đồng thời, tạo sự đồng thuận, thống nhất trong xây dựng văn hóa Trường Đảng, bảo đảm tính đồng bộ, hệ thống, hiệu quả trong quản lý hoạt động này trong toàn Học viện.

Xây dựng văn hóa Trường Đảng tại Học viện nhằm hướng tới các giá trị chân, thiện, mỹ. Đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức Học viện trung thành

với Đảng, Nhà nước, có phẩm chất đạo đức trong sáng, luôn nỗ lực hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ chính trị được giao trong thời kỳ CNH, HĐH và hội nhập quốc tế.

Hai là, xác định rõ nội dung xây dựng văn hóa Trường Đảng, Học viện cần tập trung vào những vấn đề cốt yếu sau:

- Nâng cao năng lực chuyên môn cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức của Học viện, nhất là đội ngũ giảng viên, cán bộ khoa học.

- Xây dựng phẩm chất đạo đức cán bộ, công chức, viên chức trong sáng, lành mạnh.

- Tô chức nơi làm việc trong Trường Đảng theo phương pháp khoa học.

- Xây dựng văn hóa giao tiếp và ứng xử cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức và học viên.

- Xây dựng Trường Đảng xanh, sạch, đẹp.

- Xây dựng quy định về quy tắc ứng xử và chuẩn mực đạo đức của học viên.

Những quy định này đã có, song còn nằm rải rác trong các quy chế, quy định khác nhau. Tuy nhiên,

hiện nay, Học viện chưa xây dựng quy chế riêng quy định những quy tắc ứng xử và chuẩn mực đạo đức của học viên. Học viên của Học viện đa số là cán bộ lãnh đạo, quản lý, có triển vọng phát triển, được các cơ quan Đảng, Nhà nước cử đi học tập và rèn luyện. Nhưng trên thực tế, cũng có một số học viên có biểu hiện giảm sút về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, phong cách làm việc. Bởi vậy, việc xây dựng quy định những chuẩn mực đạo đức và

chuẩn mực ứng xử của học viên Trường Đảng là việc làm cần thiết, nhằm tạo cơ sở để quản lý, giáo dục, rèn luyện học viên được tốt hơn. Trong quy định đó, cần tập trung vào những vấn đề đang nổi cộm hiện nay như: (1) Những yêu cầu chung về phẩm chất đạo đức của học viên Trường Đảng. (2) Những yêu cầu cụ thể về tiêu chuẩn đạo đức học viên trong khi học tập tại Học viện như: quy định những việc được làm, không được làm, phải làm; các quyền, nghĩa vụ và bổn phận của học viên.

Vận dụng sáng tạo, linh hoạt những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong xây dựng văn hóa Trường Đảng nhằm làm cho hệ thống Trường Đảng thực hiện sứ mệnh thiêng liêng, cao quý của mình: “Đảng ta tổ chức trường học lý luận cho cán bộ là để nâng cao trình độ lý luận của Đảng ta đặng giải quyết sự đòi hỏi của nhiệm vụ cách mạng và tình hình thực tế của Đảng ta, để Đảng ta có thể làm tốt hơn công tác của mình, hoàn thành tốt hơn nhiệm vụ cách mạng vĩ đại của mình”.

(3) Cách ứng xử giữa học viên với học viên trong sinh hoạt ở lớp học và trong cơ quan Học viện. (4) Thái độ ứng xử giữa học viên với giáo viên và cán bộ quản lý, cán bộ phục vụ của Học viện. (5) Thái độ, hành vi ứng xử giữa học viên với nhân dân địa phương nơi cơ quan Học viện đóng.

Hoàn thiện quy định về quan hệ công tác và lề lối làm việc của Học viện. Đây là quy định quan trọng, trong đó thể hiện những nội dung cơ bản nhất về các mối quan hệ công tác trong Học viện, như: mối quan hệ giữa Ban Giám đốc Học viện với lãnh đạo các Học viện trực thuộc và các đơn vị ở Trung tâm Học viện; mối quan hệ giữa Đảng ủy, Ban Giám đốc và các tổ chức đoàn thể chính trị-xã hội trong Học viện; mối quan hệ giữa các đơn vị chức năng (vụ, ban, văn phòng) với các đơn vị sự nghiệp, tạp chí, nhà xuất bản; mối quan hệ giữa các đơn vị tại Trung tâm Học viện với các Học viện trực thuộc,... Đồng thời, trong quy định cần định rõ, cụ thể lề lối làm việc của Học viện, như: việc tổng kết, sơ kết, việc báo cáo của cấp dưới với cấp trên, nhiệm vụ thông báo tình hình của cấp trên đối với cấp dưới,...

Ba là, tổ chức thực hiện quy định văn hóa trường Đảng và lồng ghép nội dung xây dựng văn hóa vào các hoạt động của Học viện.

Chỉnh sửa, bổ sung các quy định về tổ chức-cán bộ cần tiến hành một cách công phu, đảm bảo dân chủ, phát huy được sự đóng góp về trí tuệ của tất cả cán bộ, công chức, viên chức trong Học viện. Có như vậy, việc ban hành quy chế mới có tác dụng trong việc phát triển Học viện nói chung và xây dựng văn hóa Trường Đảng nói riêng.

Văn hóa Trường Đảng không những thể hiện ở hệ giá trị, ở chuẩn mực giao tiếp, ứng xử, mà còn ở tổ chức bộ máy, nhân sự và quy chế hoạt động. Yếu tố này bảo đảm hiệu quả tối ưu cho các hoạt động thực tiễn của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức nhằm cải thiện và không ngừng nâng

cao chất lượng và hiệu quả hoạt động của Trường Đảng. Những giá trị văn hóa Trường Đảng có tác dụng điều chỉnh hành vi của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động và học viên.

Phát huy hơn nữa những kết quả đạt được của quá trình xây dựng và thực hiện văn hóa Trường Đảng, triển khai đồng bộ các giải pháp, vận dụng sáng tạo những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, góp phần khẳng định vị trí, vai trò quan trọng của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh trong thời kỳ đầy mạnh CNH, HDH đất nước và hội nhập quốc tế.

1, 7, 17, 18, 19. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 15, tr. 621, 622, 622, 622, 623

2. Năm 1949, Trường Đảng Nguyễn Ái Quốc Trung ương được thành lập, nay là Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

3. Xem Quyết định số 145-QĐ/TW, ngày 8-8-2018, của Bộ Chính trị về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, tổ chức bộ máy của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

4, 11, 13. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 5, tr. 309, 292, 217

5, 6, 14, 15, 16. *Sđd*, T. 11, tr. 95, 601, 400, 400, 603

8, 10, 12. *Sđd*, T. 6, tr. 122, 126, 129

9. *Sđd*, T. 13, tr. 70

20. Tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc; công hiến trong thực thi công vụ; cầu thị, sáng tạo, chất lượng trong học tập; kỷ cương nơi công sở; văn minh trong ứng xử.